

Джеймс Балард

Завръщането на морето

И през нощта Мейсън пак чу приближаването на морето, приглушения тътен на вълните, търкалящи си по съседните улици. Събуди се и излезе на лунната светлина – домовете белееха като гробници върху чисто измити бетонни площадки. На двеста ярда вълните се гонеха и прескачаха, ту заливайки тротоарите, ту отстъпвайки. По градините се разливаше пяна и пръските запълваха въздуха с опияняващ мирис на море.

Далеч от брега, в открито море, огромните вълни се надбягваха над покривите на потопените домове и единствено самотните тръби разсичаха белите им гребени. Отдръпвайки се назад, когато студената пяна облиза босите му ходила, Мейсън огледа дома си, там жена му спеше. Всяка нощ морето се преместваше на няколко ярда по-близо, неумолимо като гилотина.

Почти половин час Мейсън гледа играта на вълните между покривите. Светещият прибой отразяваше бледо светлината на облаците, подгонени от вятъра, и придаваше въсъчен блясък на ръцете му.

Накрая вълните започнаха да утихват и дълбоките води се спуснаха надолу по празните улици, оголвайки редиците от домове. Мейсън затича напред подир пяната, но морето го избягваше, изплъзваше се зад ъглите и под вратите на гаражите. Беше стигнал края на улицата, когато последният отблясък на море вече се издигаше нагоре над камбанарията на църквата.

Съвсем изнемошял, Мейсън се върна у дома и легна, а в главата му отекваха звуците на умиращите вълни.

– Тази нощ пак видях морето – каза на жена си по време на закуска. Мириам го прие спокойно.

– Ричард, най-близкото море е на хиляди мили. – Погледна мъжа си и прибра с бледите си пръсти къдрите на черните си коси. – Иди навън и виж, няма никакво море.

– Скъпа, аз го видях.

– Ричард!

Мейсън се изправи и демонстративно бавно показа ръцете си.

– Мириам, все още чувствам пръските по ръцете си. Вълните се разбиваха в краката ми. Не беше сън.

– Сигурно си сънувал. – Мириам се облегна на вратата, сякаш не искаше да пусне вътре странния нощен свят на мъжа си. С изящната си шия и белите си гърди напомняше на образ на предрафаелитите. –

Ричард, трябва да идеш при доктор Клифтън. Това започва да ме плаши.

Мейсън се усмихна, търсеше с поглед над дърветата далечните покриви на къщите.

– Мен нищо не ме притеснява. Всичко е толкова просто. Нощем чувам шум на море. Излизам и гледам на лунна светлина вълните, после се връщам в леглото. – Млъкна, върху лицето му имаше следи от умора. Висок и слаб, Мейсън все още не можеше да се оправи след болестта, която го затвори вкъщи шест месеца. – Интересно е, водата свети доста силно. Може да се предположи, че съдържанието на сол в нея е доста над нормалното.

– Но, Ричард... – Мириам се огледа безпомощно, обезкуражена от спокойствието на мъжа си. – Море няма, то е само във въображението ти. Никой не го е виждал.

Мейсън кимна, мушна дълбоко ръце в джобовите.

– Може просто никой да не е чувал шума му.

Отиде в кабинета си. Кушетката, на която спа по време на заболяването, все още стоеше в ъгъла до етажерката с книги. Мейсън седна и взе от рафтчето раковината на голям изкопаем рапан. През зимата, докато беше прикован към постелите, тази гладка извита раковина му внушаваше безкрайни асоциации с древни морета и изчезнала суша, доставяше му неограничени удоволствия като рог на изобилие от образи и страхове. Прехвърляйки я от длан в длан, изящна и многосмислена като парче от гръцка скулптура, той си мислеше как ли би изглеждала като капсула на времето, като съсирек на друга вселена. Почти вярваше, че среднощното привидение на море, връхлитащо в съня му, се освободи от раковината, когато той по невнимание отчупи част от спиралата ѝ.

В стаята влезе Мириам и бързо вдигна щорите, сякаш подозираше, че Мейсън се е върнал в сумрачния свят на болните си видения. Прегърна го през раменете.

– Чуй ме, Ричард. Тази нощ, когато чуеш вълните, събуди ме, ще излезем заедно.

Мейсън се освободи елегантно.

– Дали ще го видиш или не, няма значение. Важното е, че аз го виждам.

По-късно, разхождайки се по улиците, Мейсън стигна до мястото, откъдето предната нощ гледаше как вълните се бият и тичат към него. От домовете, които беше видял погребани под водата, се чуваха звуците

на мирен домашен живот. Полетите наскоро треви по ливадите бяха се обезцветили от юлските жеги и в ярката слънчева светлина блестеше водна мъгла.

Улицата, един от дузината булеварди по периметъра на града, излизахе на открития площад на търговския център. Сложил длан на челото като козирка, Мейсън огледа библиотечната кула с часовника и църковната камбанария. Всичко си беше на мястото както през нощта.

Близко до търговския център пътят се изкачваше и отбелязваше границите на плаж. Би имало плаж, ако местността бъде залята. Пътят, частично обхождащ голям естествен басейн, завършваше на миля от града пред варовикови скали. Макар те да не се виждаха от дома му, Мейсън ясно разпозна в тях носа, издигнат като цитадела над морето. Точно тук се разбиваха огромните валове и политаха нагоре облаците от пръски, които падаха после с някаква хипнотизираща ленивост. Носът се оказва по-голям и по-мрачен, като неразрушима бариера пред натиска на морето. „Някоя вечер – обеща си Мейсън, – ще дойда на носа и ще заспя на върха, за да ме събудят вълните.“

Мина кола и шофьорът изненадано огледа Мейсън, изправил се насред пътя с високо вдигната глава. Тъй като не искаше да изглежда по-ексцентричен, отколкото го смятат (затворен, завеян съпруг на бездетната Мириам), Мейсън се отклони, изкачи се нагоре да види наводнени градини и полегна на дъното автомобили.

Първите видения го споходиха преди три седмици, но беше убеден в тяхната абсолютна достоверност. Знаеше, че след нощния набег водата не оставя никакви следи, затова не чувстваше тревога за хората, които през това време спят безгрижно под течната могила, докато той гледа как светещите вълни се разбиват по покривите на домовете им. Въпреки тази парадоксалност, точно пълната му убеденост в реалността на морето го накара да признае на Мириам, че веднъж се е събудил от звуците на прибой и видял потопените къщи. В началото тя просто се усмихна, прие го като доказателство за странния му вътрешен свят. Три нощи покъсно тя се събуди от трясъка на затваряща се врата и го видя – тежко дишаш, с потно лице.

Целия следващ ден тя непрекъснато гледаше през прозореца да търси някакви признаци на море. Видението я притесняваше точно толкова, колкото и пълното спокойствие на Мейсън пред собственото му ужасяващо подсъзнание.

Уморен от вървенето, Мейсън приседна на ниска декоративна ограда, скрита от храсти рододендрон. Захвана с пръчица да рови праха под

краката си. Безформеният и пасивен прах притежаваше същите онези възбуждащи въображението качества на изкопаемата раковина, защото излъчваше странна, натрупана от милиони години светлина.

Точно пред него пътят правеше завой и слизаше надолу към полята. Склонът от варовик, покрит със зеленикав мъх, се извисяваше сред ясното небе. На хълма имаше тенекиена къщурка, наоколо няколко човешки фигури майсторяха дървен подежник. Като съжали, че не е взел колата на жена си, Мейсън гледаше как една подир друга фигурките потъват в шахтата.

Картината на тази неразбираема пантомима го преследваше през целия ден, дори потисна спомените за тъмните вълни по полунощните улици.

Когато реши да си легне, забеляза, че Мириам седи облечена в креслото до прозореца с изражение на спокойна решимост.

– Какво правиш? – попита той.

– Чакам.

– Какво чакаш?

– Морето.

– Морето... Не се вълнувай, спри да ми обръщаш внимание и си лягай.

– Мога да поседя при изключена светлина.

– Мириам. – Мейсън я хвана за ръката и се опита да я вдигне. – Скъпа, какво искаш да постигнеш?

– Нима не разбираш?

Мейсън приседна в леглото. По някаква причина, не само от желание да я защити, не искаше да допусне жена си до морето.

– Мириам, защо не разбираш. Може би не го виждам в буквалния смисъл. Може би е... – замисли се – халюцинация и сънвидение.

Мириам поклати глава, стиснала облегалките.

– Не мисля така. Във всеки случай трябва да го изясня.

Мейсън се опъна под постелите.

– Съмнявам се, че постъпваш правилно.

– Ричард, ти го приемаш толкова спокойно. Приемаш това видение като обикновено главоболие. Ето това ме плаши. Ако наистина се страхуваше от морето, нямаше да се притеснявам...

След половин час той спеше в тесния кабинет, а красивото лице на Мириам го гледаше от тъмното.

Грохотът на вълни, далечното съскане на напирасща пяна отвъд прозореца го събудиха. Под плисъка на отстъпващата по улиците вода Мейсън се измъкна от леглото и бързо се облече. В тъгъла, в отразената от далечната пяна светлина, Мириам бе заспала с ивица лунна светлина върху гърдите.

Безшумно стъпвайки с босите си нозе по тротоара, Мейсън се затича към вълните. На сияещата линия на прибойта падна на колене да усети студената блестяща вода, бълбукаща от древни живинки; заля гърдите му, раменете, забави течението си и после отстъпи, придърпана в утробата на следващата вълна. С дрехи, прилепнали по тялото, Мейсън се любуваше на морето. Белите домове бавно потъваха под лунната светлина като дворци на призрачна Венеция, като мавзолеи на островен некропол. Стърчеше само църковната камбанария. Водата продължи настъплението си и пръските ѝ почти стигнаха до дома на Мейсън.

Като използваше интервалите между поредните вълни, Мейсън тръгна към далечния нос. Водата вече бе заляла улиците, градините и се удряше във входните врати.

На половин миля от носа той чу поредния вал. Задъхвайки се, се скри до ограда, а студената вода пропъзля до краката му и започна да го дърпа назад. В отблясъците на бягащите облаци видя неясна фигура на жена, изправена на върха на скалата. Вятърът развяваше черните ѝ одежди, на лунната светлина косите ѝ бяха съвсем бели. В ниското, под нозете ѝ, подскачаха фосфоресциращи вълни.

Мейсън побягна, когато я изгуби от поглед, но пътят зави и между тях се изправиха домове. Щурмът на морето се забавяше и през пръските за последен път видя белите коси. Прибойта утихна и угасна, морето започна да се изтегля, оставяйки нощта без светлина и движение.

Когато се размиха и последните останки от пяна, Мейсън отново видя скалата, но фигурата вече я нямаше. Мокрите му дрехи бяха изсъхнали, а вятърът отнесе към предградията последните ухания на море.

Следващата сутрин каза на Мириам:

– В края на краищата се оказа сън. Мисля, че морето вече си отиде. Каквото и да е било, тази нощ не видях нищо.

– Слава богу, Ричард. Сигурен ли си?

– Напълно. – И се усмихна окуражаващо. – Благодаря ти за нощното дежурство.

– И тази нощ ще остана. Настоявам. След снощи се чувствам отлично и искам да приключим с тази история. – Заби поглед в чашата с кафе. – Странно, но веднъж-дваж на мен също ми се стори, че чувам морски прибор. Беше някакъв дивен, сякаш, като че ли се пробужда отново след милиони години.

По пътя към библиотеката Мейсън се отклони, навлезе в голия варовик и паркира там, където бе видял осветената фигура на жената с бели коси. На посивелия от прах камък падаше слънчева светлина и осветяваше входа на шахтата, около която кипеше същата безумна работа.

Следващите петнайсет минути Мейсън обикаляше по улиците и оглеждаше кухненските прозорци. Тя сигурно живее в някой от близките домове.

Пред библиотеката видя колата, която предния ден спря зад гърба му. Собственикът, възрастен мъж в костюм от туид, изучаваше изложбените геологични образци.

– Кой беше този? – попита пазача на реликтите, когато колата си тръгна.

– Професор Гудхарт от експедицията на палеонтолозите. Доколко научил, открил е интересен костен слой. – Пазачът показва някаква колекция от фрагменти от гръбнаци и челюсти. – Ако ни проверви, и при нас ще останат няколко експоната.

Мейсън заби поглед в костите, внезапно усетил някакво неясно притеснение.

Всяка нощ, когато морето идваше по непрогледните улици и вълните се примъкваша към дома на Мейсън, той се събуждаше до спящата си жена, измъкваше се към изпълнения с морски шум въздух и тръгваше сред водите до самия нос. На ръба на скалата виждаше жената с бели коси, с високо вдигнато в пръски лице. Нито веднъж не успя да се приближи до нея, преди морето да е започнало да си отива, тогава се свличаше изнемошен на мокрите тротоари, които отново се показваха изпод водата.

Веднъж, докато стоеше облегнат на някакъв стълб пред нечия врата, го осветиха фаровете на полицейски патрул. Друга вечер забрави да затвори входната врата след връщането си. На закуска Мириам го наблюдаваше със същата подозрителност заради тъмните кръгове около очите.

– Ричард, мисля, че не бива повече да посещаваш библиотеката. Имаш уморен вид. Или пак си започнал да сънуваш морския си сън?

Мейсън поклати глава и се усмихна фалшиво.

– Не, вече край. Вероятно съм се преуморил.

Мириам го хвана за ръцете.

– Падал ли си вчера? – Оглеждаше дланите му. – Още не са заздравили. Скъпи, ти си се издраскал само преди няколко часа. Нищо ли не помниш?

Потопен в мислите си, Мейсън съчини някаква история, за да я успокои, после отнесе кафето в кабинета си и заби поглед в утринната мъгла, която скриваше покривите като бяло непрозрачно езеро, повтарящо очертанията на среднощното море. Скоро светлината прогони мъглата и унизителната реалност на нормалния свят възтържествува, запълвайки го с мъчителна болка.

Неволно протегна ръка към изкопаемата раковина, но ръката му се отдръпна, без да я докосне.

Зад гърба му стоеше Мириам.

– Отвратителна черупка – бе оценката ѝ. – Кажй, Ричард, какво според теб поражда съня ти?

Мейсън повдигна рамене.

– Може би са някакви особени спомени...

Поколеба се дали да не кажа на жена си, че все още чува нощем вълните, за онази жена с бели коси на ръба на скалата, която сякаш го примамва. Но като всички жени по света, Мириам вярва, че в живота на един мъж има място само за една жена. По някаква извратена логика той чувстваше своята финансова зависимост от жена си и загубата на себеуважение му даваше правото да крие нещо свое.

– Какво има, Ричард?

Във въображението му пелената от пръски се разгърна като прозрачно ветрило и чародейката на вълните обърна към него лице.

Дълбок до пояс, водовъртежът кипеше на ливадата. Мейсън смъкна сакото си, метна го във водата и пое по улицата. Морето бе по-високо от всякога, вълните най-после стигнаха до дома му, нахлуха през прага, но Мейсън забрави за жена си. Вниманието му бе приковано към скалата; там бушуваше вихър от пръски и скриваше една фигура, изправена на самия ръб.

Мейсън крачеше през водата, наоколо гъмжеше от светещи

водорасли. Просмуканият със сол въздух щипеше очите му. Без капчица сили стигна до подножието на скалата и падна на колене. Слушаше ударите на пръските високо горе, ниския бас на валовете, пронизващия дискант на вятъра. Омагьосан от музиката, Мейсън започна да се изкачва, загледан в разбитото на хиляди късчета отражение на луната в морето. Когато стигна върха, лицето на жената бе потулено от полюшващ се черен воал, но му направи впечатление изящната ѝ осанка. Неочаквано, без никакво видимо движение на краката, тя започна да се отдалечава по хребета.

– Почакай!

Вятърът заглуши вика му. Мейсън се метна напред и фигурата се извърна към него. Белите ѝ коси се завихриха около лицето ѝ като сребърна пяна, после се отвориха, за да покажат едно лице с празни очни дъна и уста без устни.

Ръката, приличаща на връзка бели пръчици, се протегна към него и фигурата се изправи в хаотичния мрак като гигантска птица.

Мейсън се извърна, без да разбере дали пронизителното стенание излезе от собствената му уста, или от призрака. Не успя да се опомни, спъна се в някаква дървена ограда и под грохота на вериги и стърженето на валяци падна по гръб на дъното на шахта, където пълнозвучно гърмеше симфонията на морето.

Като изслуша описанието на полицаия, професор Гудхарт поклати глава.

– Мисля, че не, сержант. Работихме над слоя цяла седмица, никой не е падал в шахтата. – Една от тънките дървени прегради тракаше под напъните на вятъра. – Но ви благодаря, че ни предупредихте. Трябва да направим оградата по-здрава, щом онзи лунатик броди тук насън.

– Не вярвам да му хрумне да се изкачи тук. Много е стръмно. – Помисли и добави: – В библиотеката, където той често работи, казаха, че вчера сте намерили в шахтата два скелета. Вярно, че са изминали само два дни след изчезването му, но не може ли единият да е неговият? – Сержантът замълча продължително и допълни: – Може да има някаква природна киселина...

Професор Гурдхарт заби тока на обувката си в бялата пътека.

– Чист калциев карбонат, дебел около миля, отлагания от триаса отпреди двеста милиона години, когато тук е било голямо вътрешно море. Скелетите, които намерихме вчера, мъжки и женски, са на рибари

кроманьонци, които са живели на брега точно преди пресъхването му. Друг въпрос е как тези кроманьонци са попаднали в костеносния слой. Шахтата е изкопана преди само трийсет години. Но това са мои проблеми, не ваши.

Когато се връщаха, сержантът гледаше дългите редици от спокойни крайградски къщи.

– Значи тук някога е било море... Преди милиони години. – Дръпна от задната седалка омачканото сако на Мейсън. – Едва сега разбрах на какво мирише дрехата на Мейсън – на морска сол.

КРАЙ

© 1963 Джеймс Балард

J. G. Ballard
Now Wakes the Sea, 1963

Сканиране: stooth
Разпознаване и редакция: moosehead, 2009

Издание: Списание „Зона F“, бр.2/2002

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11264>]